

BURSA'DA BİLİM VE TEKNOLOJİDE SÜRDÜRÜLEBİLİR PROJELER ÜRETEEN SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI (STK) ARASI DİYALOĞUN GELİŞTİRİLMESİ

*Melek TÜZ**
*A. Kadir ÇÜÇEN***
*Sevim AKÇAĞLAR****

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, bilim ve teknoloji alanında “Akademisyenler ile sivil toplum kuruluşları arasındaki diyalogun” sürdürülebilir projeler kapsamında kurulması, yerel yönetimlerin de katkılarını ve yardımlarını alarak diyalog ortamını geliştirmektir. Bu amaç doğrultusunda, öncelikle sivil toplum, diyalog, iş birliği, sürdürülebilirlik ve birlikte proje yapma kavramları üzerine teorik çalışma yapıldı. Sivil toplum kuruluşlarına çalışmanın amacını kapsayan bir anket uygulandı. Çıkan sonuçlar doğrultusunda sivil toplum kuruluşları ve üniversitelere, işbirliği ve diyalog geliştirilmesi konusunda durumun neler olduğu belirtilerek işbirliğin sürdürülebilirliği için öneriler sunuldu.

Anahtar Kelimeler: *Sivil toplum kuruluşu, diyalog, iş birliği, proje, sürdürülebilirlik.*

* Prof.Dr., Uludağ Üniversitesi, İşletme Bölümü Emekli Öğretim Üyesi.

** Prof.Dr., Uludağ Üniversitesi, Felsefe Bölümü Öğretim Üyesi.

*** Dr., Uludağ Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Bölümü Öğretim Elemanı.

ABSTRACT

Development a Dialogue Between University and Non-Governmental Organizations Which Produce The Sustainable Projects in The Field of Science and Technology in Bursa.

The aim of this study is develop a dialogical occasion by means of local municipality and to establish a dialog between academicians and non-governmental organizations in the field of research relating to science and technology within the scope of sustainable projects. A theoretical presentation about such concept as civil society, dialog, collaboration, sustainability and project is given first of all for this aim with the relevant partners. A questionnaire containing the purpose of the research is applied then to non-governmental organizations. Some proposals abstracted from the results about what could be carry out in order to develop the present collaboration and dialog to the related parts.

Key Words: *Non-governmental organization, dialog, collaboration, project, sustainability.*

Ülkemiz demokratikleşmenin önemli bir göstergesi olan sivil toplum örgütlenmesi alanında çok hızlı gelişmelere sahne olmaya başlamıştır. Toplumsal sorumlulukları gönüllü olarak üstlenmeyi hedefleyen vakıf, dernek, birlik ve vatandaş girişimleri gibi sivil toplum kuruluşlarının sayısı her geçen gün artmaktadır. Çünkü sivil toplum kuruluşlarının amacı, kamuoyu oluşturmak suretiyle, bireylerin isteklerini dile getirmesine ve dikkate alınmasına yardımcı olmak suretiyle çoğulcu bir toplum yapısının sağlanmasına yardımcı olmaktır. Günümüz sivil toplum kuruluşları iyi işleyen bir demokrasi, sosyal sınıflar arası diyalog ve halkın yönetime katılmasının sağlanması için önemli unsurlardır. Kısacası sivil toplum kuruluşları demokratikleşmenin en temel öğeleridir. Çünkü toplumun her kesimi sivil toplum kuruluşları aracılığıyla kendi istek ve görüşlerini dile getirerek demokratik yaşama katkı vermektedirler.

Bilim ve teknoloji toplumunda birey-devlet ilişkisine tekrar şekil verilerek piyasa temelli, yurttaş odaklı, yönetişimci, şeffaf, hesap verebilir, bilişim teknolojilerinden faydalanan yeni bir yönetim anlayışı savunulmaktadır. Böylece demokrasinin ve hukuk devletinin vazgeçilmez unsurları olarak kabul edilen sivil toplum kuruluşları, hizmetlerin sağlanmasında önemli bir konuma yükselmişlerdir.

Akademik kuruluşlar ile sivil toplum, kamu ve özel kesimleri arasında gerçek ortaklıkların güçlenmesi gerekmektedir. Çağımızda bilim ve teknoloji alanında, ekonomik, toplumsal gelişme/kalkınma, kültür, sanat

içerikli faaliyetler, hemen hemen bütün toplumlarda en altta ve en küçük birimlere kadar yayılma eğilimi göstermektedir. Toplumun en alt kesimlerinde yer alan örgütlerin çapı ne olursa olsun, bunlar ister kırsal ya da isterse kentsel olarak konuşlansınlar, teknolojik olanaklardan dolayı, mevcut anında hizmet verebilen teknolojik araçlar ve sistemler aracılığıyla insanlar, varlıklarının ve katkılarının hissedilmesini sağlayabilmektedirler.

Görüldüğü gibi sivil toplum kuruluşları, bir görülmeyen gizli güç gibi çok etkiye/güce sahiptir. Bir konu savunuculuğu yapan bir sivil toplum kuruluşunun üyesi aynı zamanda bir akademisyen, bir işadamı ve hatta bir hükümet kuruluşu mensubu olabilmektedir. Dolayısıyla, sivil toplum kuruluşları üyeleri kendi örgütlerinin konuları/problemleri/davaları için nüfuzlarını dolaylı bir şekilde kullanabilmektedirler ve ayrıca değişik kesimlerden kuruluşların işbirliği için de çalışabilecekleri bir atmosferi de yaratmaktadırlar. Bu bağlamda sivil toplum kuruluşları sadece kendi amaç ve hedeflerine hizmet etmeyen, hükümetlerden, kamu makamlarından ve siyasi partilerden bağımsız olan, ticari çıkar gözetmeyen, kâr amacı gütmeyen ve merkezi otorite ile yurttaşlar arasında arabuluculuk yapan kuruluşlardır. Türkiye’de sivil toplum kuruluşları siyasi partileri, vakıfları, dernekleri, sanayii ve ticaret odalarını, meslek örgütlerini, sendikaları, farklı platform ve yurttaş girişimlerini de içine almaktadır. Bilim ve teknoloji ile sivil toplum kuruluşları arasındaki diyalogun kurulması yeniliklerdeki gelişmelerde önemli bir vizyon oluşturacaktır.

Bu diyalogda yerel medya, ağlar oluşturma, post bilgi çağının, toplumların bütün kesimleri arasında bir ortaklık içinde yaşama ve sinerji yaratmanın en güçlü aracıdır. Şu andaki sınırların ve korumacılığın daha az engelleyiciliği ile bireyler, onların dernek veya birlik kuruluşları ve ağları her olası açıda bağlantılı duruma gelmek için büyük çabalar içerisine girmektedirler. Fakat bu sinerjinin yetmediği görülmektedir.

Bu nedenle, bu projede sinerjiyi artırmak amacıyla, akademisyenler grubu ile sivil toplumun bütün kesimleri arasında temasları ve karşılıklı tecrübe alışverişini güçlendirmesi, bilim ve teknoloji alanındaki tüm gelişmelerin yanında kültür ve tarihin de dâhil olduğu bilginin ve diyalogun oluşması hedeflendi. Böylece STK’lara gelecekte genişlemeyle birlikte ortaya çıkacak fırsatlar ve zorluklar konusunda bilinci arttırmak yönünde destek verilmiştir.

Bu proje kapsamında Bursa Büyük Şehir Belediyesi katkıları, akademisyenler ve sivil toplum kuruluşları ile birlikte ulusal ve bölgesel girişimleri operasyonel performans ile arttırmak hedeflenmektedir. Sektörler arası kurum ve kuruluşları bir araya getirerek diyalogu geliştirmek adına “Bursa’da Bilim ve Teknolojide Sivil Toplum Diyalogu” adı verilen bu stratejinin uygulanması üzerine bu proje yapılmıştır.

PROJENİN UYGULAMA AŞAMALARI

1. İlk tanışma toplantısı: Bilim haftasında 13 Mart 2014 günü Atatürk Kültür Merkezi-Merinos Bursa’da, “Bilim ve Teknoloji Alanında Sivil Toplum Kuruluşları Arası Diyaloğun Geliştirilmesi” konulu ilk tanışma toplantısı ve 1. Çalıştay düzenlendi. Bu toplantı akademisyenler, proje ekibi, yerel yönetimler, üniversite öğrencileri, öğrenci liderleri ve yaklaşık 1000 STK temsilcisinin katılımıyla gerçekleşti. Bu büyük tanışma toplantısında projenin amacı anlatılarak, katılımcıların bir araya gelip tanışmaları sağlandı. Ayrıca sivil toplum kuruluşları arasından proje geliştirmiş olanlar seçilerek (farkındalık yaratma ve motivasyonu artırıp daha birçok araştırma projelerine imza atmalarını sağlamak amacıyla), bu kuruluşlara akademisyenler tarafından belirlenen “bilim ödülleri” medya canlı yayını eşliğinde sunuldu. Ayrıca bilime emeği geçen Medya temsilcilerine, akademisyenlere ve bürokratlara seçkin bilim ödülleri takdim edildi.

2. Çalıştay: 13 Mart 2014 tarihinde Atatürk Kongre ve Kültür Merkezi’nde yapılan ilk tanışma toplantısı sabah oturumunda gönüllü olan 100 kadar STK temsilcisi, gönüllü öğrenci liderleri ve akademisyenler grubu “Diyaloğun sürdürülebilirliği ve geliştirilmesi” konusunda beyin fırtınası gerçekleştirdiler. Bu çalıştayın öncelikli amacı, aynı konu ve düşüncüyü taşıyan STK’ları tanıştırmak ve ortak proje üretmek konusunda diyaloga girmelerini sağlamak, çalışmalara akademisyenleri de katarak destek olmaktı.

3. İkinci toplantı: 16 Aralık 2014 tarihinde Holiday-Inn Hotel de konferans düzenlendi. STK lar, öğretim üyeleri, bürokratlar, öğrenciler ve yerel yönetimler bir araya gelerek bu kez “iş” gündemli diyalog gerçekleştirildi. Toplantı gündemi olarak -Bursa markalaşma yolunda bir adım daha- “İş Hayatında Yeni Projeler Üretmek -İnovasyon” üzerine konuşuldu. Konferansa Onur konuğu olarak AKFEN Holding ve TAV Havalimanları Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Hamdi AKIN konuşmacı olarak davet ettik. Bu toplantıda bilim insanları tarafından uygun bulunan “yılın inovasyon bilim ödülü” kendilerine takdim edildi.

4. Üçüncü toplantı: 14 Mart 2015 tarihinde İbrahim Paşa Kültür Merkezi’nde, Sivil Toplum Kurumu Liderlerini bir araya getirerek, “STK LİDERLER ZİRVESİ” yapıldı. Bu Toplantıya sivil toplum kuruluşları ve liderleri, bürokratlar, akademisyenler, otizmli çocuklar ve aileleri katılım sağladılar. Bu zirvede Bursa’da, “Bilim ve Teknoloji Alanında Sivil Toplum Kuruluşları Arası Diyaloğun Geliştirilmesi” konulu çalışmanın saha anket verilerinde bulunan sonuçlar paylaşılıp liderlerin görüş ve önerileri alındı. Ayrıca Bursa’da kurulması planlanan Otizmli Çocuklar Vakfı hakkında bilgilendirme yapılarak, “Otizm” konusuna duyarlılık çağrısında bulunuldu.

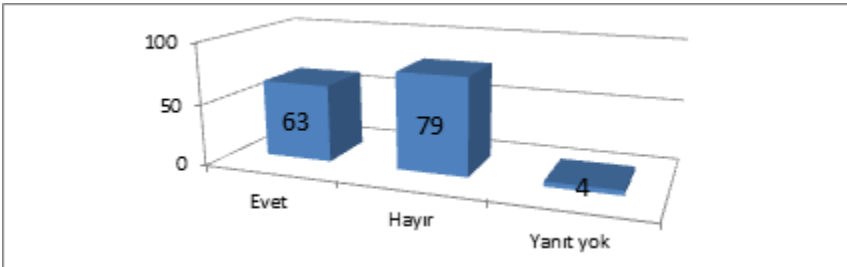
5. Proje ekibi toplantıları: Proje ekibi olarak, STK temsilcisi ve yerel kuruluşlar ile periyodik toplantılar yapıldı. Bu toplantılarda proje süreci, hareket planı, uygulamalar ve elde edilen verilerin değerlendirmeleri görüşüldü.

6. Projenin amacına yönelik tanıtım toplantı ve konferansları: Bursa'da faaliyet gösteren STK'lara projeyi tanıtmak ve sosyal konularda konferans verme etkinlikleri yapıldı. Bu süreçte, düzenlenen ulusal ve uluslararası konferanslara katılarak STK ve derneklere proje çalışması hakkında bilgilendirmeler sunuldu.

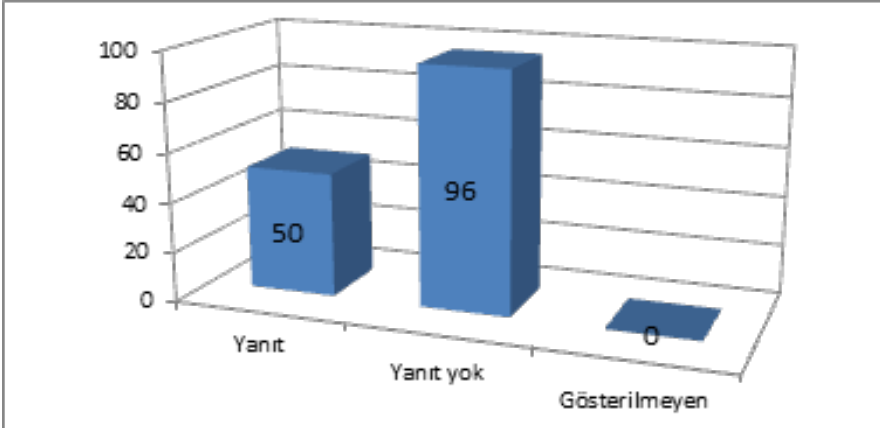
Bu toplantıların hepsindeki amaç; STK'ları bir araya getirmek, iş birliği oluşturmak, diyalog ortamı yaratmak, güç birliği içine girmek, proje hazırlamaya teşvik etmek, bilim insanları ile yerel yönetimi buluşturmak, akademisyenler- STK buluşması sağlamak, STK'ları bir araya getirip tanıştırmak, bilim ve teknoloji desteği sağlamak, gönüllülük esasıyla çalışma isteği oluşturmaktır.

7. Anket Çalışması: Projenin saha verilerini toplamak amacıyla doğrudan sivil toplum kurumlarından bilgi alınması amaçlanmıştır. Bu kapsamda toplam 350 sivil toplum kuruluşuna ya doğrudan gidilerek, ya telefonla ulaşılarak ya da internet üzerinden anket uygulaması yapılmıştır. Anket kapsamına alınan STK'ların belirlenmesinde iki kriter dikkate alınmıştır: (1) Projenin amacına uygun olanlar, (2) Aktif faaliyet gösterenler. Anket sorularında "bilimsel kısmı" ölçme amaçlı olan sorular çoktan seçmeli, görüş belirtilen sorular ise açık uçlu hazırlanmıştır. Toplam 3 Bölümden oluşan anket çalışmasında 1. Bölümün amacı ankete katılan STK'lar hakkında genel bilgi sahibi olmaktır. 2. Bölümde ise, 19 soru ile STK'ların diyaloga, proje yapmaya ve işbirliğine olan yaklaşımları ölçülmüştür. 3. Bölüm, ulusal fon ve desteklerle ilgili memnuniyeti içeren 10 sorudan oluşmaktadır. Ankete katılan STK'lardan gelen anlamlı yanıtlar aşağıda verilmiştir:

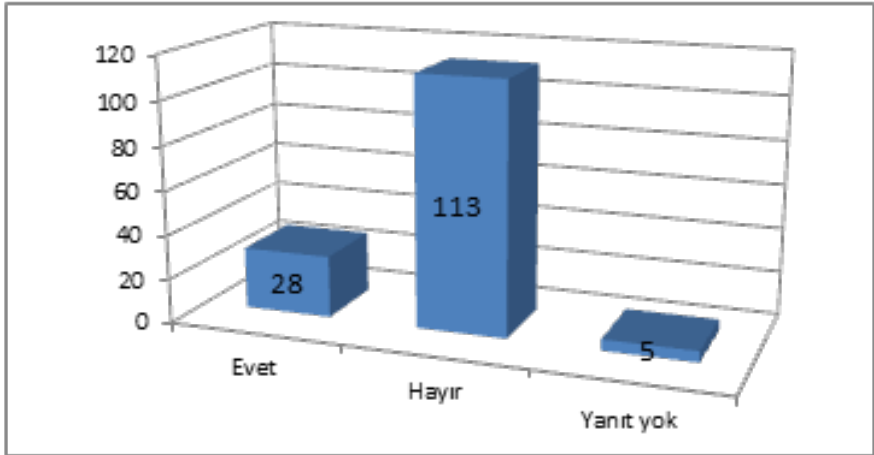
SORU 1: STK'nız daha önce hiç ulusal proje yaptı mı?

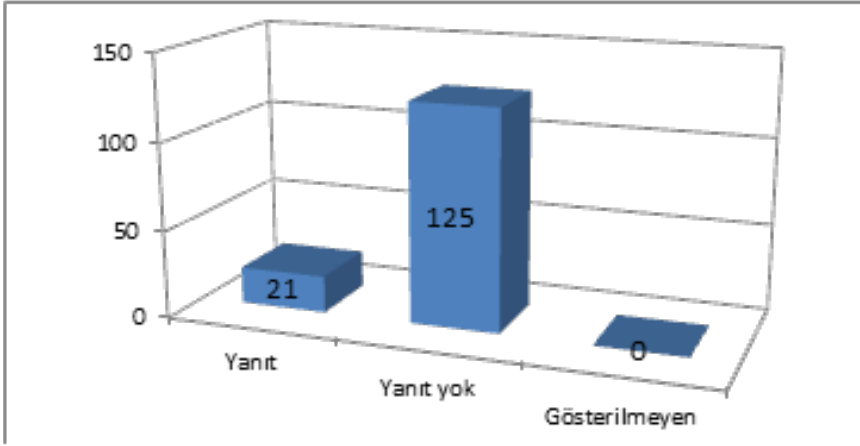
SORU 2: Yaptıysanız proje (sayısı ve konusu nedir) başlığınızı, süresini ve bütçesini lütfen yazınız.

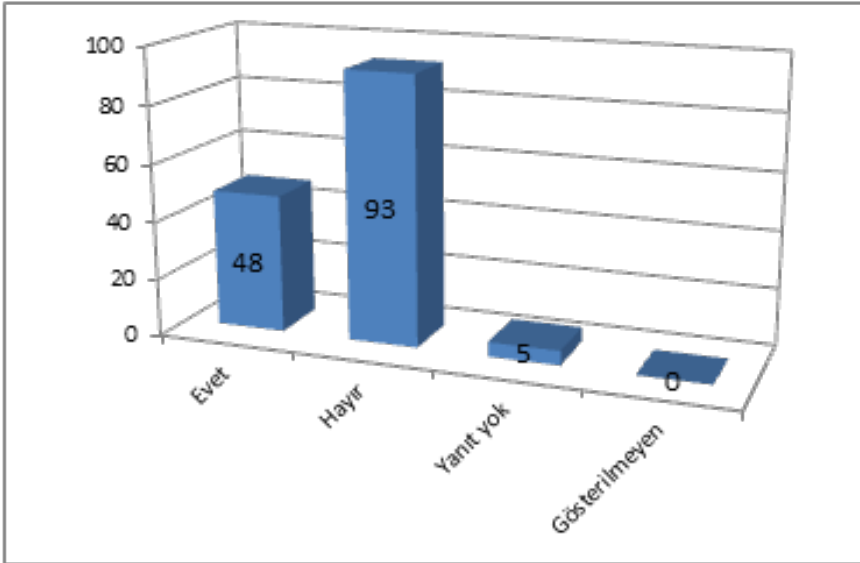
SORU 3: STK'nız daha önce hiç uluslararası proje yaptı mı?

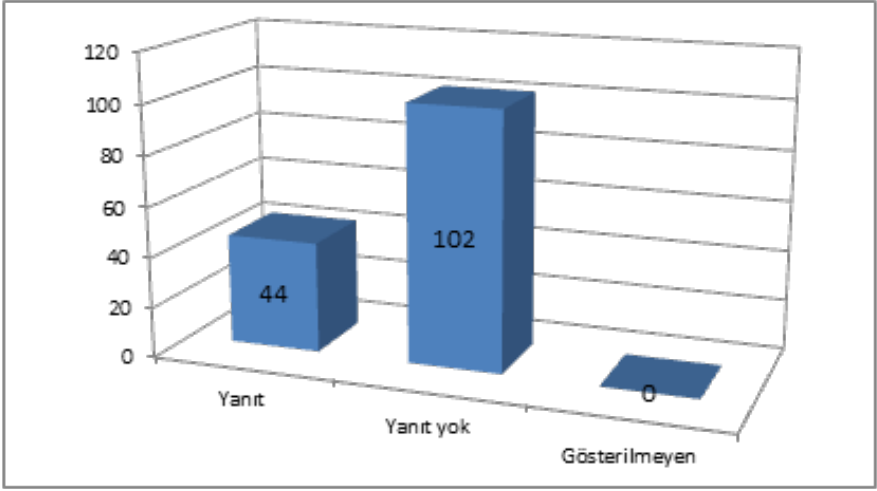
SORU 4: Yaptıysanız proje (sayısı ve konusu nedir) başlığınızı, süresini ve bütçesini lütfen yazınız.

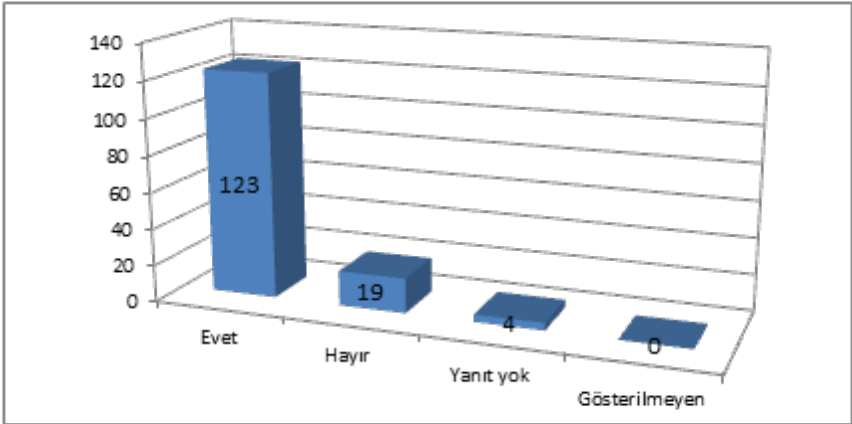
SORU: 5: Daha önce başka bir kurumla ortak proje yaptınız mı?

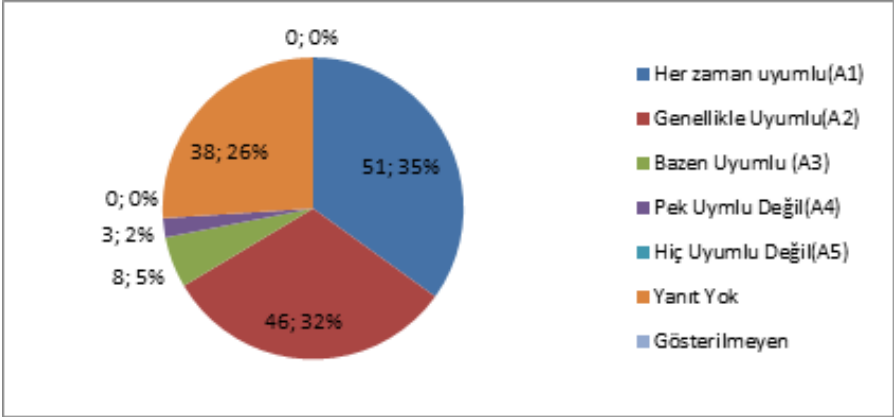
SORU 6: Yaptıysanız proje (sayısı ve konusu nedir) başlığınızı, süresini ve bütçesini lütfen yazınız.

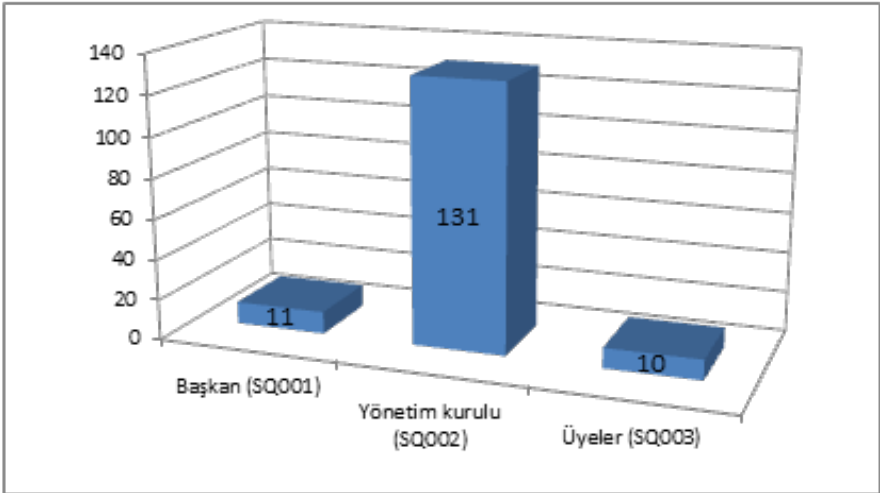
SORU 7: Ulusal ya da uluslararası yeni proje yapma konusunda ortak / eş başvuran ile çalışmak ister misiniz?

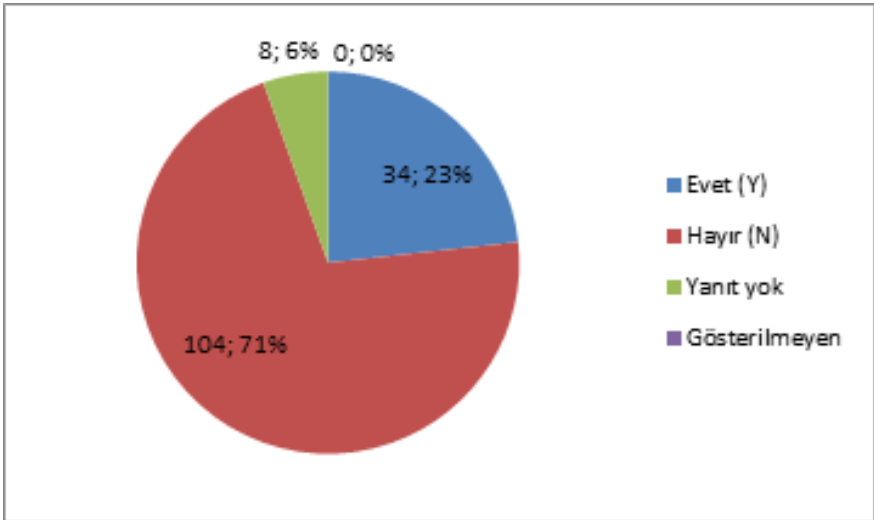
SORU 8: Üyesi olduğunuz bu STK'nın diğer STK'larla olan ilişkisinde ya da ortak yürüttüğü çalışmalarda sizce ne derece uyumlu çalışabildi mi?

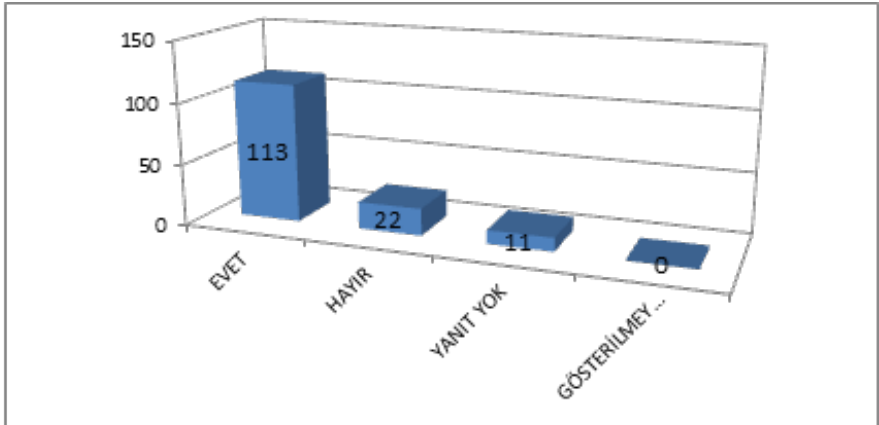
SORU 9: Üyesi olduğunuz bu STK'da yürütülecek etkinliklere, projelere ve genel politikalara ilişkin alınacak kararları genellikle kim(ler) belirler?

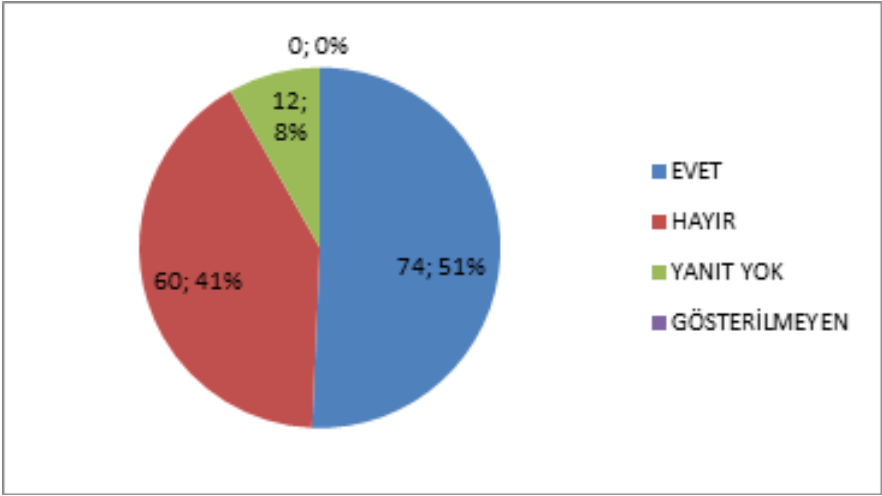
SORU 10: Bilim ve teknoloji alanında yeni proje fikriniz var mı?

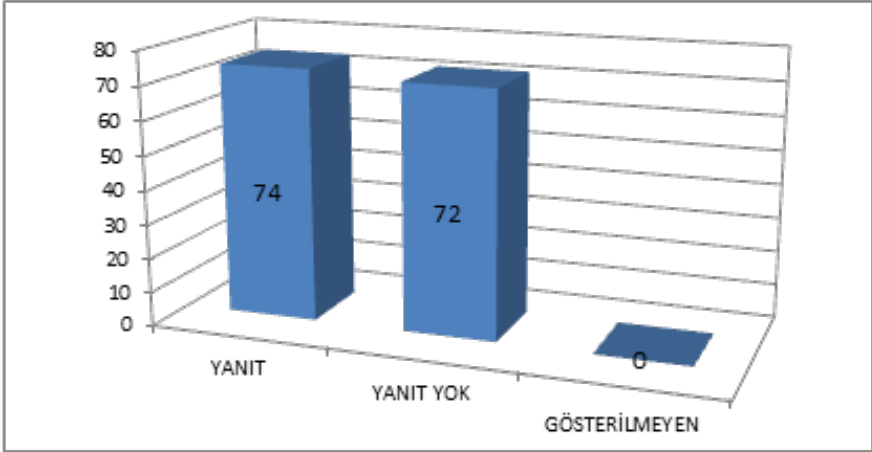
SORU 11: Yeni projenizi bir ortakla çalışmak ister misiniz?

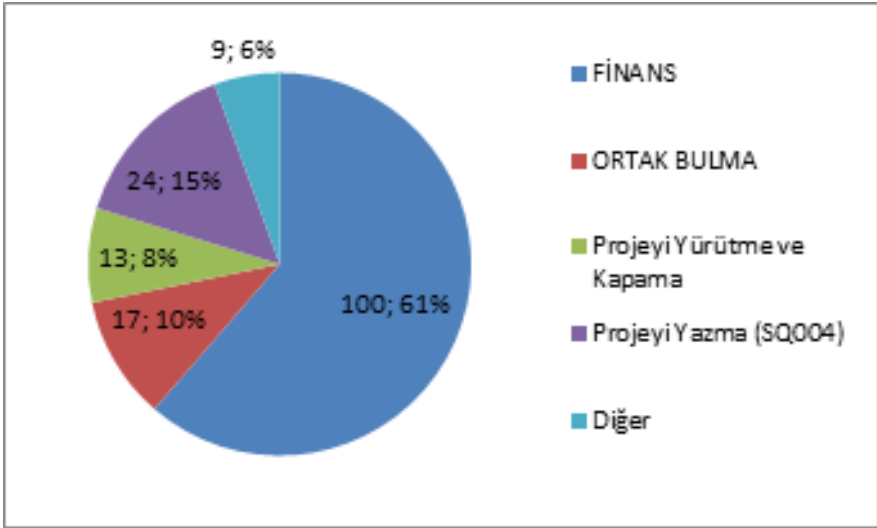
SORU 12: Yakın zamanda yapmayı planladığınız seminer, eğitim, kongre, çalıştay var mı?

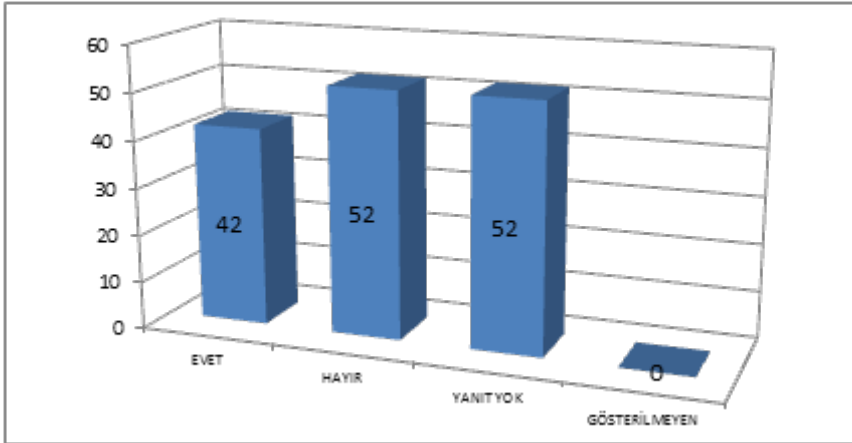
SORU 13: Varsa yapacağınız etkinliğin konusunu / başlığını kısaca belirtiniz?

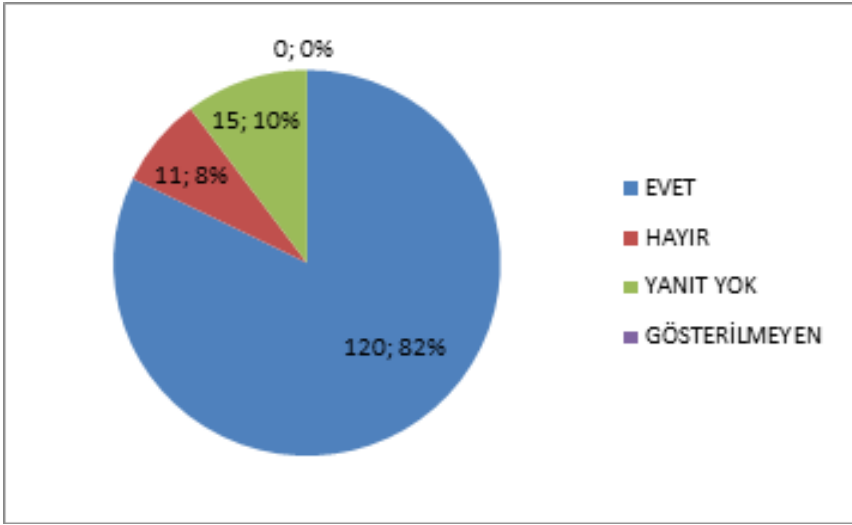
SORU 14: STK olarak en çok projelerinizde hangi konularda zorluk yaşıyorsunuz?

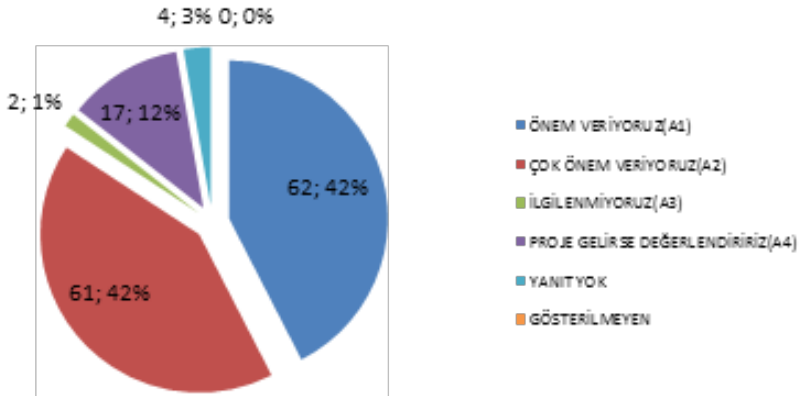
SORU 15: STK olarak Bursa bölgesinde bilim ve teknoloji alanında stratejik bir konuda öneriniz var mıdır?

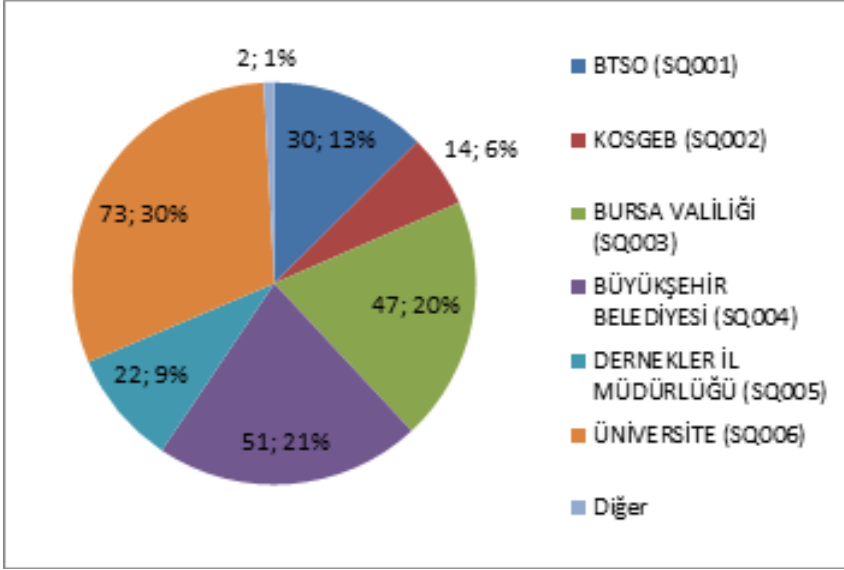
SORU 16: Üniversite ile proje yapmak ister misiniz?

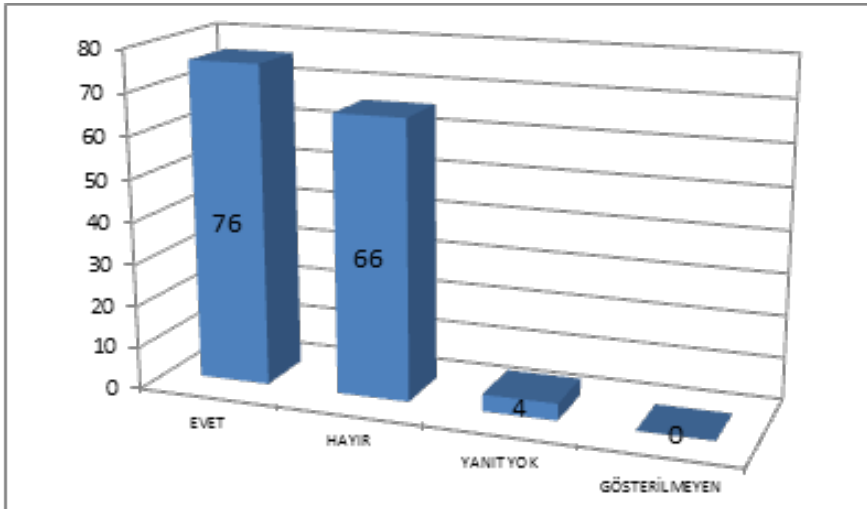
SORU 17: Sizce “Sivil toplum kuruluşları arasında diyalogun önemi” nedir?

SORU 18: Size göre Bursa'da bilim ve teknolojide sürdürülebilir projeler üreten STK'lar arası diyalogun geliştirilmesinde en etkin rol kime aittir?

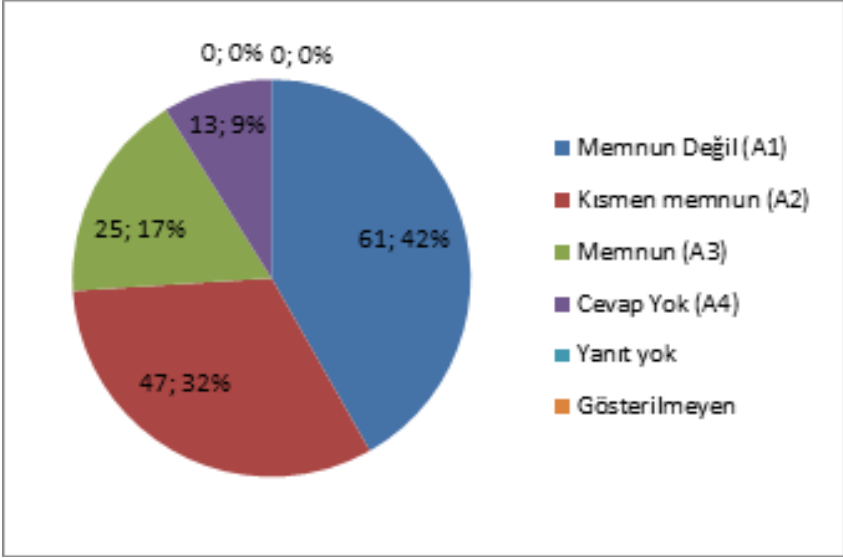

SORU 19: Size göre sivil toplum kuruluşlarının diyalogunun yeterli seviyede oluşmamasının önünde engel var mıdır?

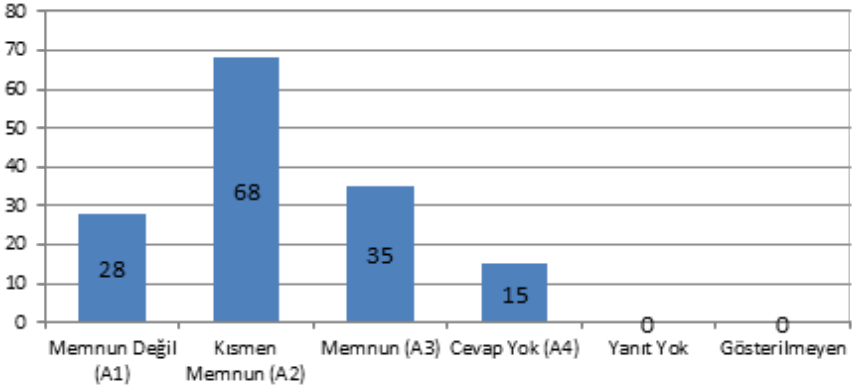

MEMNUNİYET ANKETİ

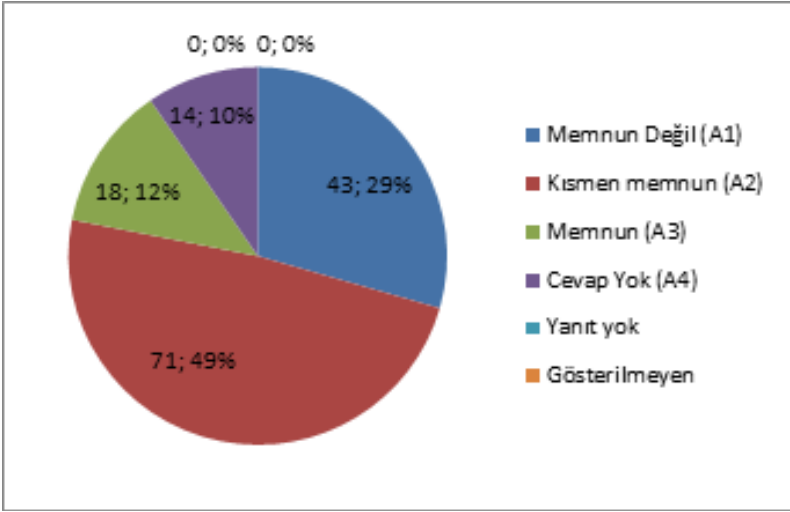
SORU 1: STK'lar arası işbirliği ve diyalog konusundaki memnuniyet dereceniz nedir?

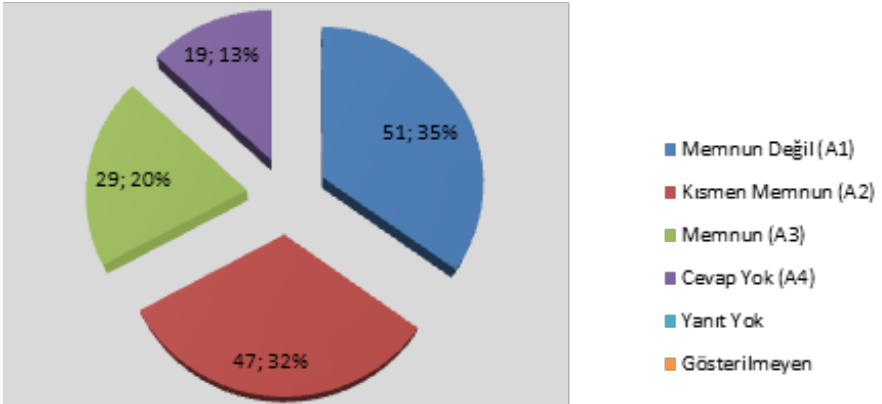
SORU 2: Yerel yönetimlerin STK'larla işbirliği konusundaki yaklaşımına memnuniyet dereceniz nedir?

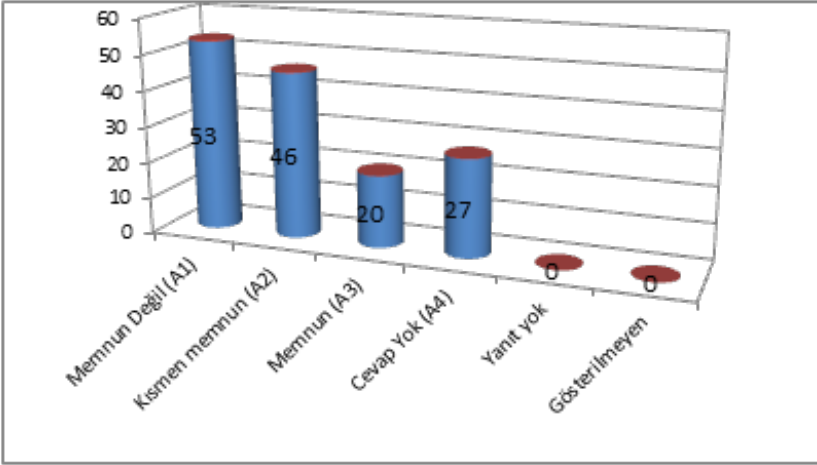
SORU 3: Kamu kurumlarının STK'larla işbirliği konusundaki yaklaşımı ve diyaloguna memnuniyet dereceniz nedir?

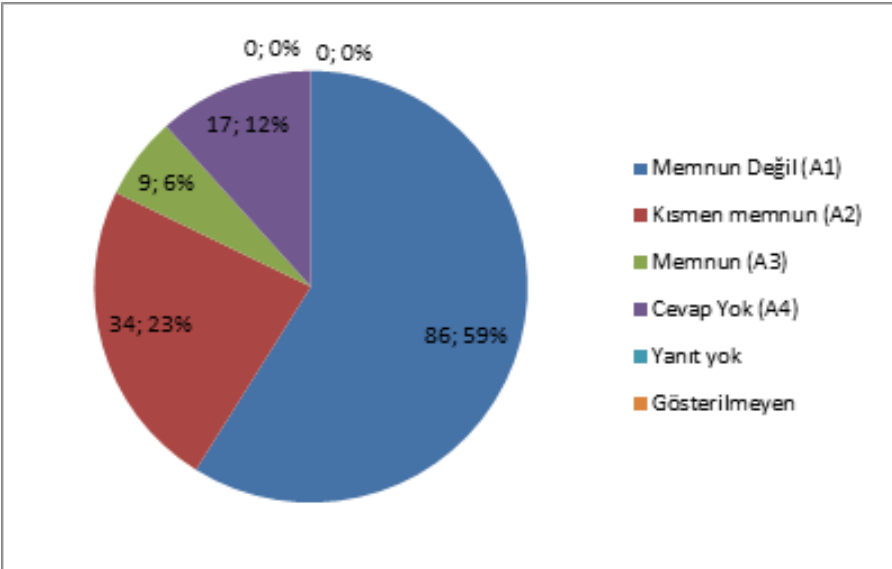
SORU 4: Üniversitelerin STK'larla işbirliği konusundaki yaklaşımı ve diyaloguna memnuniyet dereceniz nedir?

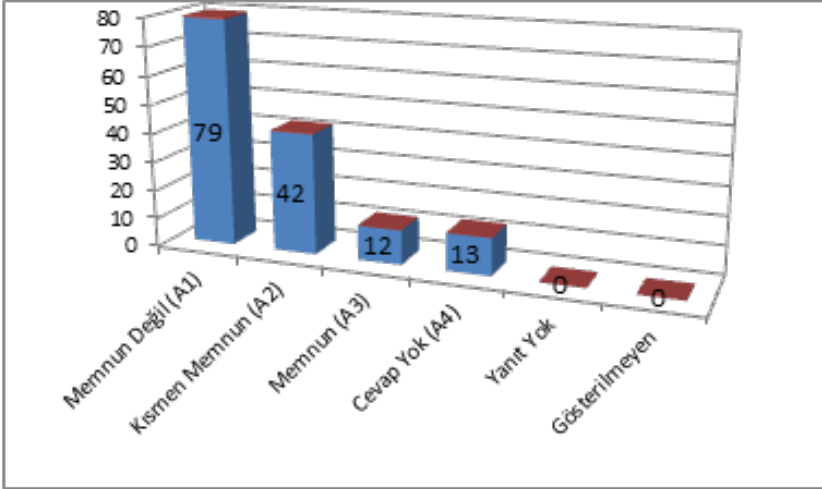
SORU 5: SİAD'ların STK'larla işbirliği konusundaki yaklaşımı ve diyaloğuna memnuniyet dereceniz nedir?

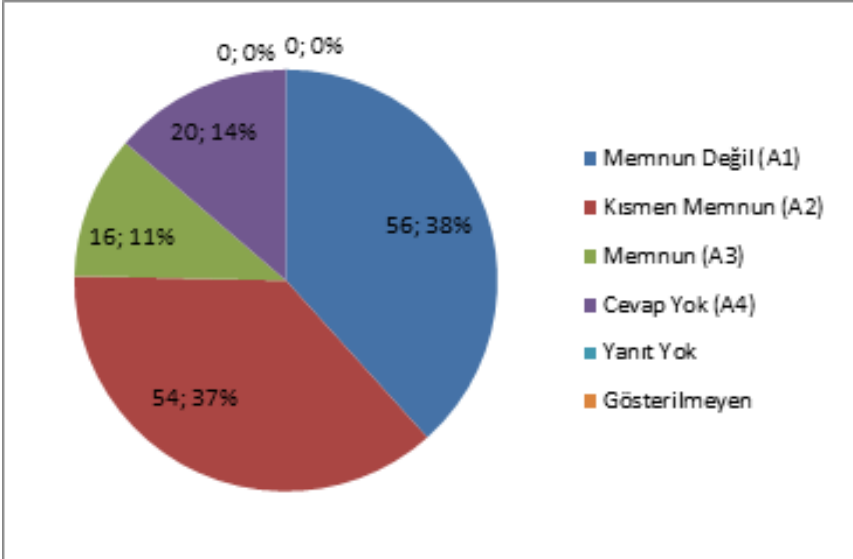
SORU 6: Ulusal fon kaynaklarının STK'ları güçlendirme konusunda yeterliliğine memnuniyet dereceniz nedir?

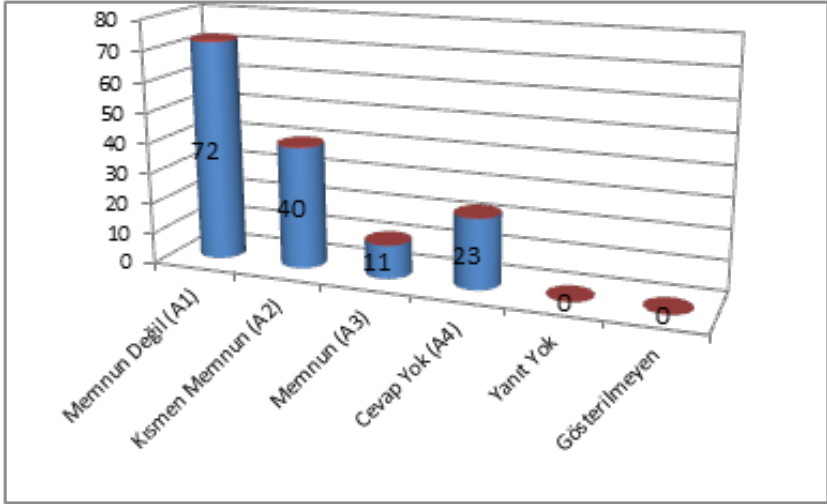
SORU 7: STK'ların sosyal, bilimsel, teknolojik, eğitim konularındaki yeterliliğine memnuniyet dereceniz nedir?

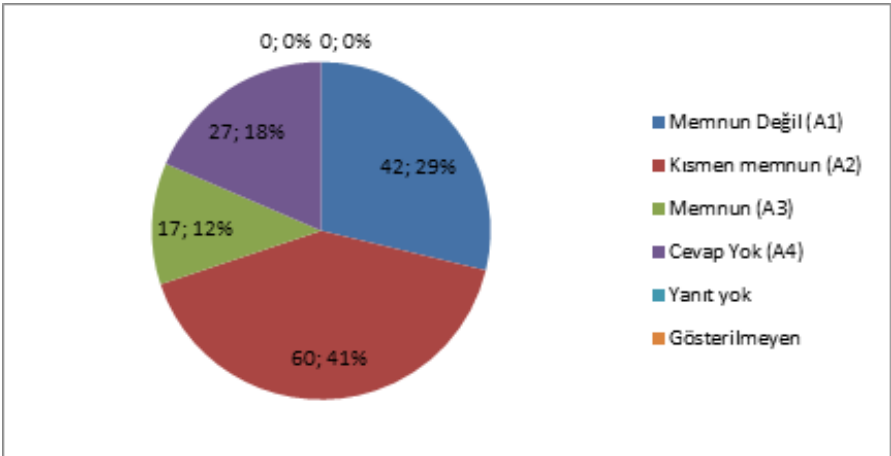
SORU 8: Ulusal Ajans ve AB sekreterliğinin proje tanıtım konusuna memnuniyet dereceniz nedir?

SORU 9: TÜBİTAK'ın proje tanıtımı ve başvurusu konusuna memnuniyet dereceniz nedir?

SORU 10: BEBKA'nın proje tanıtımı ve başvurusu konusuna memnuniyet dereceniz nedir?

Sonuç

Projenin amacı, Bursa'daki sivil toplum örgütlerini bir araya toplayıp tanıştırmak ve amaçları doğrultusunda küçük topluluklar olarak gruplar oluşturarak iş birliği ve güç birliği yapmalarını sağlamaktır. Proje boyunca yapılan etkinlikler ve anket sonuçlarına göre, sivil toplum örgütleri kendi çaplarında küçük küçük etkinlikler yapmakta ama bunlar kalıcı olamamıştır. STK'lar arası ilişki ve etkinliklerin sürdürülebilir olması ve daha büyük kitlelere ulaşması gerekiyordu. Bu amacı gerçekleştirebilmek için hem STK'ları tanımak hem de onların birbirlerini tanınması gerekmektedir. Bu nedenle 20 soruluk bir anket çalışması ve 10 tane memnuniyet anketi yapıldı.

Anket sonucunda çıkan genel durum şöyledir: Sivil toplum kuruluşlarının dernekler masası ya da yerel yönetim organlarında kayıtlarının var olduğu tespit edilmiştir. Bu arada ulusal projeler, Avrupa Birliği fonları ile çalışmalar yapan STK'ların var olduğu gözlenmiştir. Ama çoğu STK'nın; Rotaryenler, Lionslar ve odalar gibi belli bir yerleri ve ofislerinin olmadığı anlaşılmıştır. Ayrıca iletişim konusunda büyük sorunlar ve eksiklikler bulunmaktadır. Örneğin; Bir telefonun mevcut olduğu ama yanıt veren sekreter ya da yöneticinin olmadığı ya da verilen adrese gidildiğinde kapalı olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle, anket yapmak için üç ay süre ile anketörler, kapı kapı dolaşmak zorunda kalmışlardır. Sonunda ancak 250 dernekle görüşülerek anket verilerinden başarılmıştır.

Yapılan çalışma ve anlamlı anketlerin verilerinden bazılarını burada vermek ve tartışmak, projenin varılan sonuçlarını verecektir: Örneğin, "Siz daha önce hiç ulusal proje yaptınız mı?" diye sorulduğunda %63 evet, %79 hayır yanıtı alınmıştır. İkinci soruda ise "Yaptıysanız proje (sayısı ve konusu nedir?) başlığımızı, süresini ve bütçesini yazmaları soruldu. Bu soru ile amaçlanan yaptıkları projelere göre STK'ları belli sınıflara ayırmaktı. Üçüncü soruda "Uluslararası proje yaptınız mı?" diye soruldu. Soru 3 grafiğinde görüldüğü gibi proje yapanların sayısı hemen düşmüştür. Bu sonuç, henüz STK'ların uluslararası düzeyde çalışmayı bilmediklerini göstermektedir. STK'ların uluslararası düzeyde çalışmayı öğrenmesi için öncelikle uluslararası proje konusunda bilgilendirilmeleri, proje çağrılarının tanıtılması ve proje yazımı konusunda eğitim almaları gerektiği, kısacası bir işbirliği nasıl kurulur haritası çıkarılması kanısına varılmıştır. Yapılacak yol haritası sonucunda STK'lar bir araya getirilmeye çalışılacaktır. Üniversiteden hangi bilim adamı o konuda çalışıyorsa, bilimsel destek vermesi gerekmektedir. Çünkü projenin amaçlarından biri de, sivil toplum örgütlerini bir araya getirip daha büyük ölçekli projeler yapmalarını sağlamaktır.

Dördüncü soruda, “Yaptığınız uluslararası projelerin konusu nedir? Süresi nedir? Bütçesi nedir?” soruldu. Bu bilgiler veri kaynaklarımızda bulunmaktadır. Bir sonraki soruda, “Daha önce başka bir kurumla ortak proje yaptınız mı?” diye soruldu. Ortak proje yapan STK sayısının çok az olduğu tespit edildi. Bir sonraki soruda, “Birlikte çalışmak ister misiniz?” diye soruldu. Tüm STK’ları bu soruya evet demelerine rağmen gel çalışalım denilince ortada proje önerisi ve bilgisi olmadığı anlaşılmıştır. Birlikte çalışma alışkanlığı STK’lar arası henüz oluşmadığı tespit edilmiştir. Demek ki STK’lar arası bir sinerjinin yaratılması zorunludur. Bunun için de birbirlerini tanımaları gerekmektedir.

Örneğin; yapılan anket sonucu birçok STK’nın, çocuk gelinler konusunda çalışma yaptıkları ve proje ürettikleri gözlenmiştir. Fakat STK’ların çalışmaları ve yaptıkları etkinlikler, birbirlerinden bağımsız olduğu için yeterli etki oluşturmamaktadır. Ancak STK’lar bir araya gelirse, toplumsal duyarlılık, kamuoyu baskısı çok daha büyük olacaktır. Ulusal düzeyde bir çözüm bulunma olasılığı ve etkisi gelişecektir. Yapılan Proje bunu ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Sonuç olarak projenin amacı doğrultusunda tespit edilen sorunlar ve çözüm önerileri şunlardır:

Sivil toplum örgütleri gönüllük esasında çalışmak istedikleri ama yapılan bu küçük küçük projeler, etkinlikler ve çabalar; toplumsal kalkınmaya, insan haklarının uygulanması, demokrasinin gelişmesi, huzur ve barış içinde yaşamaya, aydınlanma ve gelişmeye yetmemektedir. O halde onları bir araya getirmenin yollarını bulmalıyız. Bu nedenle, önce anket değerlendirilmesi tamamlanıp, STK’ların “durumu nedir?” anlaşılmaya çalışıldı. “Zayıf yanları, güçlü yanları nelerdir?” tespit edildi. “Engeller ve fırsatlar nelerdir?” konusu açıklığa kavuşturuldu. Sonuçların hem kamuoyu hem de sivil toplum örgütleri ile paylaşılması sağlanarak, daha çok işbirliği sonucunda proje üretmenin gerektiği belirlendi.

Proje sonucunda sürdürülebilirlik açısından ise, daha geniş kapsamlı projeler olmasının yollarının açılması amaçlanmaktadır. Örneğin nasıl Avrupa Birliği fonlarından yararlanılabilir, konusunda STK’ları hem teşvik edilmesi hem de bilimsel destek verilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır. “Neden yararlanamıyoruz?” sorusuna yanıt ararken önce kendi içimizde yani ulusal olanakları kullanarak projeler yapmayı öğrenmemiz zorunluluğu belirlendi. Sonuç olarak bu proje, öncelikle sivil toplum örgütlerini bir araya getirme ve ilerisi için nasıl bir güç birliği oluşturabileceklerini Bursa şehri örneğinde araştırmayı sağlamıştır.

KAYNAKLAR

- Akatay, Ayten ve Serhan Harman, *Sivil Toplum Kuruluşlarında Gönüllülük ve İnsan Kaynaklarının Yönetimi*, Ekin Basım Yayın, 2007.
- Besler, Senem, *Kurumsal Sürdürülebilirlik*, Beta Yayınları, 2009.
- Çetiner, M. Hakan ve Çiğdem Gencil, ‘İnternet ve Sivil Toplum Kuruluşları’, <http://www.inet-tr.org.tr>, 15.06.2005.
- Engin, Murat, “İşgücünün Temsili ve İşyerinde Sosyal Diyalog”, Beta Basım Yayım, 2012;
- Ersin Töreci, ‘Sivil Toplumu örgütleri artık sıradan dernekler olmamalı’, <http://www.tbd.org.tr>, 26.04.2005.
- Mary Grace Duffy ,“Proje Yönetimi”, Optimist Yayın Dağıtım / Cep Yönderi Dizisi, İstanbul, 2006
- Mcclellan, James E., “Dünya Tarihinde Bilim ve Teknoloji”, Akılçelen Kitaplar / Popüler Bilim Dizisi, Ankara, 2006.
- Tekalan, Şerif Ali , “Nasıl Bir Diyalog”, Doğan Kitap / Kişisel Gelişim Dizisi, İstanbul, 2010.
- Sivil Toplum Kuruluşları ve Yasalar - Etik – Deprem, Yazar: Kolektif, Tarih Vakfı Yayınları, 2000.
- Akgül, M., ‘Türkiye İnterneti ortak aklını arıyor’ <http://www.inet-tr.org.tr>, 25.04.2005.
- Türkiye Bilişim Sanayicileri ve İşadamları Derneği, E-Dönüşüm Türkiye İcra Kurulu STK İzleme Komitesi Raporu’. No:1, (Ekim2004), <http://www.tubisad.org.tr>, 27.06.2005.
- Yoksulluğu Önleme Stratejileri Sivil Toplum Kuruluşları Diyaloğu*, Yazar: Kolektif, Boyut Yayınları, 1998.
- ‘AB ve Türkiye Arasında Sivil Toplum Diyaloğunu Geliştirilmesi Projesi’, <http://nidetr.uludag.edu.tr/>
- Türk Bilişim Vakfı (22. ‘Çalışma Grubu):Bilgi Ekonomisine ve Bilgi Toplumuna Geçiş Raporu’, (İzmir:2004),s.110.
<http://www.stgp.org>.26.04.2005
<http://www.stkrehberi.org>.25.04.2005.
- Journal of Administrative Science (4.1) 2006.